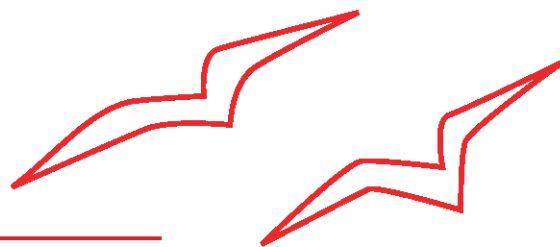


**Meeqqat inuusuttullu pillugit paasisassarsiorpit?
Søger du viden om børn og unge?
Seeking knowledge on children and youth?**



MIPI Tusaat/Nyt

Nr. 5 – decembari 2007

MIPI-p allakkatigut nutaarsiassaanut nr. 5-mut tikilluaritsi. Uani atuarneqarsinnaapput kingullermik MIPI-p pisortatigoortumik nalunaarusiaq saqqummersitaa – Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat imnikkoortoq 3, qulequtaqartoq: "Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit FN'ip isumaqatigiissutaa aamma naammaginartumik inuuneqarnissamut meeqqap pisinnaatitaanera", aammalu saqqummersitaq "Meeqqat inuusuttullu Kalaallit Nunaanni – allaaserisat katersat", ukiup ingerlanerani pisut, kingullermillu meeqqat inuusuttullu pillugit oqallittarfimmi pisut soorlu ukioq kingulleq aamma tamanna ingerlanneqarsimasoq. Atuarluarisi!



Meeqqat Inuusuttullu
Pillugit Ilisimasaqarfik
Videnscenter om Børn og Unge
Documentation Centre
on Children and Youth

Imarisai

IMARISAI.....	1
UKIUP INGERLANERANI PISUT	1
MEEQQAT INUUSUTTULLU KALAALLIT NUNAANNI – ALLAASERISAT KATERSAT	3
ALLAASERINNITTUNIK UNNUSSIUAARTITSINEQ	4
MEEQQAT PISINNAATITA AFFII PILLUGIT FN-IP ISUMAQATIGIISSUTAA AAMMA NAAMMAGINARTUMIK INUUNEQARNISSAMUT MEEQQAT PISINNAATITANERA PILLUGU NALUNAARUSIAP SAQQUMMERSINNEQARNERA	5
ANINGAASANIK TAPIISSUTEQARTARTUT ATTAVEQATIGIIT QITIUSUMIK KALAALLIT NUNAANNI MEEQQAT INUUSUTTULLU EQQUGAASUT PILLUGIT ISUMASIOQATIGIINNERAT.....	7
MEEQQAT INUUSUTTULLU PILLUGIT ILISIMASANIK EQQARTUEQATIGITTARFIK.....	10

Boks 1290
3900 Nuuk
Kalaallit Nunaat
Grønland
Greenland
Tel.: + 299 34 69 40
Fax.: + 299 34 69 41
E-mail: mipi@gh.gl
www.mipi.gl

Ukiup ingerlanerani pisut

Ukioq 2007 MIPI-mut tassaasimavoq ukioq pisoqarfiulluortoq, soorlu ukiup ingerlanerani arfinilinnik assigiinngitsunik saqqummersitsiviusimalluni, Kalaallit Nunaanni Qallunaat Nunaannilu tusagassiutitigut assut aamma MIPI-p saqqummersitai sammeneqarluarsimapput.

MIPI ukioq 2007-imi aamma siulersuisunut ilaasortat marluk inuullu-aqqusariaqarsimavaat, inuit marluk MIPI-p ilisimasaqarfittut aallarteqqaarnerani assut pingaaruteqarsimasut. MIPI-mi siulersuisut siulliit, i-



vertinneqartut piffissami 2004-2006 allanik toqqagaasimasunik taar-serneqarsimap-put ulloq 16. august 2007. Siulersuisut nutaat piffissami, ukioq 2007-ip qeqqata missaaniit, ukioq 2010-ip qeqqata missaanut ingerlasussaapput.

Pisoqarfiusut eqqarsaatigalugit saqqummersinneqarsimasut arlaqarsimapput, soorlu naqitanngorlugit saqqummersitat aammalu pdf-fiilitut saqqummersitat eqqarsaatigalugit.

Uku MIPI-mit saqqummersinneqarsimapput:

12. marts 2007: "Kalaallit Nunaanni inuusuttut akornanni imminornissamik eqqarsaatit imminoriarnerillu pillugit allakkiaq" Paarisa suleqatigalu saqqummersitaq.

14. maj 2007: "Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiaq" Paarisa suleqatigalugu saqqummersitaq.

1. juni 2007: "Meeqqat pissakillioortut – Ilaqutariinni aningaasarliortuni meeqqanik angajoqqaanillu apersuilluni misissuineq" Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat immikkoortoq siullegg

17. september 2007: "Kalaallit Nunaanni meeqqat pitsuunerat – inoqutigiit meerartallit isertitaat kisitsisinngorlugit paasissutissat atorlugit misissueqqissaarneq" Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat immikkoortoq 2.

1. november 2007: "Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip isumaqatigiissutaa aamma naammaginartumik inuuneqarnissamut meeqqap pisinnaatitaanera" Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat immikkoortoq 3.

5. november 2007: "Meeqqat inuusuttullu Kalaallit Nunaanni – allaaserisat katersat" Milik publishing Ilisimatusarfillu suleqatigalugit saqqummersitaq.

Taanegareersutut uku saqqummersitat ukiup ingerlanerani Kalaallit Nunaanni Qallunaat Nunaanilu tusagassiutitigut assut sammineqarluarsimapput, MIPI-mullu nuannersuusimavoq taakku aallaavigalugit, meeqqat inuusuttullu pillugit oqallinnermik pilersitseqataasimammat.

Saqqummersinneqarsimasut arlallit saniatigut pisut assigiinngitsut allat aamma ingerlanneqarsimapput, taakkualu siulersuisunit aaliangerneqartarsimapput piviusunngortinneqarlutillu.

MIPI politikerinik ataatsimeeqateqartarsimavoq allaaserisanik saqqummersitsinermut atatillugu, soorlu "Kalaallit Nunaanni inuusuttut akornanni imminornissamik eqqarsaatit imminoriarnerillu pillugit allakkiaq"-mut atatillugu, aammalu "Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat" saqqummersitani tulleriittunut atatillugu. MIPI isumasioqatigiinnernut assigiinngitsunut peqataasarsimavoq aammalu isumasioqatigiinnerni arlalinni oqaaseqartarsimalluni. Isumasioqatigiinnerit eqqaaneqarsinnaasut tassaapput NunaMed 2007 aammalu IMAK-ip isumasioqatigiisitsinera. Inunnik isumaginninnermi siunnersortinngorniat atuafianni oqalugiartoqarsimavoq aammalu Ilisimatusarfirmi ilinniarti-



tsisoqarsimalluni. MIPI aamma ukioq 2007-ip ingerlanerani suleqati-giissitani ataatsimiitalianilu assigiinngitsuni peqataasarsimavoq.

Saqqummersitat assigiinngitsut ingerlaneranni sulisutigut nikittoqarsi-mavoq tassunga atatillugu sulisup ataatsip erninermut atatillugu sulin-giffeqarnera pequtugalugu. Louise Mortensen, ilinniagartuutut atorfi-lik taartaagallartut atorfinitsinneqarsimavoq ulloq 15. august 2007, MI-PI-miissallunilu 1. marts 2008 tikillugu. MIPI-ip ukioq 2008 qilanaari-vaa soorlu aamma naatsorsuutigineqartoq ukioq nutaaq ilisimasaqar-fimmut pisoqarfiulluarumaartoq.

Meeqqat inuusuttullu Kalaallit Nunaanni – allaaserisat katersat

Ataasinngorneq novembarip tallimaani atuagaq saqqummerpoq al-laaserisat katersat Ilisimatusarfik MILIK publishingilu suleqatigalugu piviusunnngorsimasoq.

Meeqqat inuusuttullu inuunerminni atugaat kalaallini inuiaqatigiinni naalackersuinikkullu oqallinnermi annertuumik sammineqartuupput. Ajoraluartumilli atuakkat Kalaallit Nunaanni meeqqanik inuusuttunillu sullissinermut tunngasut naleqquttut ullutsinnullu tunngasut killeqar-put, taamaattumik aamma paasissutissat ilisimasallu eqqarsaatigalu-git ersarinngippallaanik tunngaveqarluni oqallittoqarlunilu iliuuseqar-toqartarpoq.

Tamanna tunngavigalugu MIPIp Ilisimatusarfik naqiterisitsivillu *milik publishing* peqatigalugit allaaserisat paasiniaaqjissaarnerillu mee-qat inuusuttullu atugarpiaannut tunngasut saqqummersinnissaat suli-niutigilersimavaat. Kalaallit meerartaasa inuusuttortaasalu ineriartor-nissamut periarfissaat inuunerminnilu atugaat pingaarnertut qulequta-ralugu, allaaserinnittussat arlalissuit kaammattorneqarput namminneq suliarpiaminnut tunngasunik ilanngusseqqullugit.

Ilisimatusartut ulluinnarnilu sullissisut allaaserisani katersani ilan-ngussaqqarput, allaaserisallu assigiinngitsut 23-nit ikinnerunngillat as-sigiinngisitaaqisunillu imaqarlutik (tak. atuakkap imaasa allassimaffiat ilanngusseqqullugit).

MIPI-miit neriuutaavoq atuakkami anguniakkat arlallit anguneqarsin-naassasut:

- meeqqanut inuusuttunullu tunngasunik suliaqarfinni atuartit-sissutitut atorneqarsinnaassasoq
- sammisamut tunngatillugu qangaanerusoq nalitsinnilu suliniu-taasartut ersarinnerulersissagai, taamalu Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasat "ataqatigiinnerulersillu-git"



- ilisimasat nutarsassagai sullissisullu akornanni sullissinermi killissat akimorlugit oqallinnermik pilersitsissasoq
- kalaallini inuiaqatigiinni allannguutit meeqqanut inuusuttunullu kingunerisartagaat pillugit sullissinermik aammalu isumaginninnikkut pissutsinik paasinninnissamut sunniuteqataassasoq

Taamaalilluni atuagaq ilinniarfinnut, sullissisunut qinikkanullu saaffiginnippoq.

Saqqummissaaq kalaallisuaa 440-nik qallunaatuualu 380-inik qupperneqarluni, Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu atuagaarniarfiit aqqu-tigalugit tuniniarneqassalluni.

Saqqummerneranut aningaasaateqarfiit tapiiumasullu arlalissuit tapiissuteqarput:

Egmont Fonden, Bikubenfonden, Ilisimatusarfiks Publikationsfond, Greenland Contractors, Tips- og Lottomidlerne, Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond, Augustinus Fonden, NAPA, Nordens Institut i Grønland kiisalu ISI Isumaginninnermi siunnersortinngorniat ilinniarfiat.

Atuakkamik kalaallisuunngortitsisuupput Juana Petrussen, Bolette Papis aamma Tukummeq Qaavigaq.

Saqaata assitaa atuakkamilu meeqqat inuusuttullu assingi Jean-Michel Huctin-ip inussiarnisaarluni atukkiussarai, taanna ukiuni qulini Meeqqat angerlarsimaffiata Uummannap ilinniartitsilluni suliniutaani suleqataasimavoq.

Atuagaq pisiarineqarsinnaavoq immikkut akilerlugu, minnerpaamik qulinik bestiiliigaanni, tamannalu milik-mut saaffiginninnikkut pisinnaavoq.

Atuakkap nalinginnaasumik akia: 300,- kr.
Minnerpaamik qulinik piniaraanni akia: 250,- kr.

Uunga e-mailimik nassitsigit milik@greenet.gl
Imaluunniit fax-erit uunga 32 57 56

Allaaserinnittunik unnussiuartitsineq

Ataasinngorneq, ulloq 5. november MIPI allaaserinnittunik unnussiuartitsivoq. Oqalugiartut tassaapput inuit sisamat atuakkamut "Meeqqat Inuusuttullu Kalaallit Nunaanni – allaaserisat katersat" allaaserinnissimasut.

Atuakkamut saqqummersitamut atatsillugu MIPI allaaserinnittunik sisamaasunik unnussiuartitsivoq ulloq 5. november. Tamannalu pivoq ISI-mi – Inunnik Isumaginnittutut Siunnersortsinngorniarniat atuarfianni Qaannaaviit 2-mi.



MIPI-p unnussiuarnermut aggersarsimavai nakorsaq Gert Mulvad Nakorsiartarfimmeersoq, Lektor Karen Langgård Ilisimatusarfimmeersoq, E.MA. Steen Wulff Qallunaat Nunaanneersoq aammalu Ilinniagartuutut atorfilik Kirsten Olesen Ilaqutariinnermut Pisortaqarfimmeersoq, tamarmik naatsumik oqalugiartinneqarput Meeqqat Inuusuttullu Kalaallit Nunaanni – allaaserisat katersat atuakkamut allaaserisatik pillugit. Najuuttut akornanni oqalugiartoqareermat oqallittoqarpoq, inuillu 20-it missaat takussimapput.

Najuuttut akornanni oqallisigineqartut pingaarnersaat makkuupput:

- FN-imi meeqqat pisinnaatitaaffii, FN-illu meeqqanut komitiianut nalunaarutiginnittarneq, uani pineqarlutik, Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit, kina aammalu qanorlu nalunaarutiginnittarpa?
- Meeqqat inuusuttullu ulluinnarni ornittagaanni kisitsisit paasiu-minartunngorlugit saqqummiunneqarneri
- Tuaviortumik pisariaqartitsisoqartillugulu misissuinerit
- Perorsaanermik ilinniartitsinermillu ilisimatusarneq aammalu meeqqat inuusuttullu paaqqinnittarfiini (atuarfinni, meeqqerivinni allanilu) ilinniarsimasunik ilinniarsimanngitsunillu tulleriia-rinerit
- Ilisimasat assigiinngissuseqarneri tassani pineqarlutik Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu sullissinermi isumalluutit

Piffissami qaninnerpaami, tullissaani unnussiuartitsinissami paasisutissat Nuuk Ugeavis-ikkut MIPI-llu nittartagaatigut saqqummiunneqarumaarput.

Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip isumaqatigiissutaa aamma naammaginartumik inuuneqarnissamut meeqqat pisinnaatitaanera pillugu nalunaarusiap saqqummersinneqarnera

Sisamngorneq novembarip aallaqqaataani MIPIp nalunaarusiaa Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip isumaqatigiissutaa aamma naammaginartumik inuuneqarnissamut meeqqap pisinnaatitaanera. Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat immik. 3.

MIPI-p saqqummersitaani meeqqat ilaqutariinnit isertitakitsuneersut pillugit nalunaarusiaq meeqqat inuunermikkut atugarisaat naammanngitsut "Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip isumaqatigiissutaa aamma naammaginartumik inuuneqarnissamut meeqqap pisinnaatitaanera" –ni inernerineqarpoq.



Kalaallit Nunaanni meeqqat ilaqutariinnit isertitakitsuneersut misigisarpaat angajoqqaavisa akissaqartinneq ajoraat naammattumik peqqinnartunillu nerisaqartinnissaat, aammalu akissaqartinneq ajorlugit atisat naammaginartut, angerlarsimaffillu naleqquttoq. Ilaqutariit isertitakitsuunerat pissutigalugu meeqqat sunngiffimmi sammisassanut akilinnut ilaasinnaaneq ajorput. Pissutsit tamakku kingunerisarpaat meeqqat ineriartornerat killeqalersarmat.

Kalaallit Nunaanni oqartussat pisussaataapput meeqqat inuunermikkut atugarisaat pitsanngorsassallugit

Nalunaarusiap takutippaa Kalaallit Nunaanni oqartussat assigiinngitsunik pilersaarutiniq aallarnisaasimasut, meeqqat inuunermikkut atugarisaat pitsanngorsarniarlugit. Aammattaaq nalunaarusiap takutippaa pisortat suli suliniuteqarnerusinnaasut, FN-imi meeqqat pisinnaatitaaffii toqqammavigigaanni. Nalunaarusiap naqissuserpaa pisortat pisussaataasut sukkanerpaamik iliuuseqassallutik, ilaqutariit aningaasaqarnikkut pissakilliornerat meeqqat inuunerannut ineriartornerannullu, nerisaqarnerannut, atisassaqarniarnerannut naleqqittumillu najugaqarniarnerannut aammalu sunngiffimmi aliikkutassanut assigiinngitsunut peqataasarnissaannut killilimmik atugaqannginnissaat qulakkiissallugu.

Meeqqat inuunermikkut atugarisaannut pitsanngorsaatissanik siunnersuutit

Nalunaarusiami paasissutissat ingerlateqqinneqarput, FN-ip komitiata siunnersuutaat, qanoq meeqqat inuunermikkut atugarisaat pitsanngorsarneqarsinnaanerannut assersuutit. Siunnersuutit ilagaat ilaqutariit pissakinnerit ikiorserneqassasut, meeqqat piitsuussutaat akiorniarlugu suliniummik pilersitsinissaq kiisalu inuiaqatigiit isumalluutaat agguaanneqassasut meeqqat ineriartornerat atugarisaallu pitsanngorsaafigineqarnissaat siunertaralugu.

Meeqqat pisinnaatitaaffii Kalaallit Nunaallu

Ukioq 1992-imi FN-ip naalagaaffiisa akornanni meeqqap pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata akueralugu atulerpaa, ulluinnarni isumaqatigiissut taaneqartarpoq, meeqqat pisinnaatitaaffii. Meeqqat pisinnaatitaaffiinik isumaqatigiissut tassaavoq isumaqatigiissut inatsisitigut pituttuisoq nunanut peqataasunut tamanut atuuttoq.

Paasissutissat

Nalunaarusiaq *Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip isumaqatigiissutaa aamma naammaginartumik inuuneqarnissamut meeqqap pisinnaatitaanera* tassaavoq nalunaarusiat pingajuat saqqummersinneqartuq, kingullersaallunilu saqqummersitani tullerriaani taaguuteqartuni *Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat*. Nalunaarusiami *Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat imm. 1-meersut* misissuinerit na-



nginneqarput, inerniliussallu saqqummersitami *Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat imm. 2* –meersut ilanngullugit.

Nalunaarusiami atuakkiortutut aqutsisuuvoq Steen Wulff, inatsisileritooq, cand.jur. inuillu pisinnaatitaaffii pillugit qaffasissumik ilinniagartuujuvoq, masteri. Saniatigut ilinniagartooq, cand.scient.anth. Sissel Lea Nielsen nalunaarusiamut allaaserisamik ilanngussisimavoq. Steen Wulff-i, Sissel Lea Nielsen-lu nalunaarusiani tullerriaani taaguutilinni *Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat* atuakkiortuupput. Nalunaarusaq Kalaallit Nunanni meeqqat inuuniarnerat aammalu missuinerit oqartussat assigisaallu ikiortigalugit suliarineqarput, soorlu kommuunit arlallit, suliffiit, suliffeqarfiit inuinnaallu aamma aningaasaliiffiqeqarluni Augustinus Fonden-imit, Kommission for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland, Namminersornerullutik Oqartussat ilisimatusarnerup tungaatigut aningaasaateqarfimmit, Knud Højgaards Fond-imit, Kalaallit Røde Kors-iannit, Peqqinnissaq pillugu Ilisimatusarnikkut ingerlatanut tapiissutinit, aammalu NAPA-mit.

Nalunaarusiaq immikk. 3 [uani](#) kalaallisut atuaruk (pdf-fil 397 KB)

Nalunaarusiaq immikk. 3 [uani](#) danskisut atuaruk (pdf-fil 350 KB)

Eqikkaaneq [uani](#) kalaallisut atuaruk (pdf-fil 153 KB)

Eqikkaaneq [uani](#) danskisut atuaruk (pdf-fil 154 KB)

Nalunaarusiat immikk. 1 aamma 2 MIPIp nittartagaani aaneqarsinnaapput www.mipi.gl

Nalunaarusiat tamarmik kalaallisut qallunaatullu allassimapput

Aningaasanik tapiissuteqartartut attaveqatigiit qitiusumik Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu eqqugaasut pillugit isumasioqatigiinnerat

MIPI-mi atorfilik Lona Lynge ilinniagartooq, novembarimi 2007, Qallunaat Nunaanni Aningaasanik tapiissuteqartartut attaveqatigiit qitiusumik isumasioqatigiinnerannut oqalugiariartorsimavoq. Pisoq Egmontfondimik pilersaarusiorneqarpoq.

Isumasioqatigiinnerup siunertaraa aningaasanik tapiissuteqartartut Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu eqqugaasut pillugit assigiingitsunik pilersitsisinnaanerannut pisinnaangorsarnerat. Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu iliuuserineqarsinnaasut, siunertaatigut oqalugiarnikkut aammalu oqaloqatigiinnikkut unammillernarsinnaasut aammalu iliuuseqarfigineqarsinnaasut eqqartorneqarput, soorlu aamma siunissami nammineq aningaasanik tapiissuteqartartut qanoq sunniuteqarsinnaaneri eqqartorneqarlutik.



Isumasioqatigiinnermi aaqqissuusineq matoqqasuuvoq peqataaffigineqartorlu aningaasanik tapiissuteqartartut attaveqatigiit akornanni, immikkut suliamut ilisimasallit aammalu Kalaallit Nunaanni innunnik sullissisutut sinniisuutit at aggersarneqarsimapput.

Isumasioqatigiinnermi aallarniutigineqarpoq peqataasunut tamanut tikilluaqqusinikkut, minnerunngitsumik suliamut immikkut ilisimasallit tikilluaqquneqarput. Isumasioqatigiinneq aallarneqarpoq tarnip pissusaanik immikkut ilisimasalik Conni Gregersen oqalugiarnertigut, taassumalu eqqartorpai Kalaallit Nunaani Ilaqutariinnermut Pisortaqarfimmi tarnip pissusaanik ilisimasallittut suliani pillugit, Kalaallit Nunaanilu meeqqat inuusuttullu eqqugaasut pillugit. Conni Gregersenip aamma eqqartorpai Ilaqutariinnermut Pisortaqarfiup nuna tamakkerlu meeqqanik sumiginnaaneq pillugu paasititsiniaaneq, Kalaallit Nunaanilu meeqqat inuusuttullu eqqugaasut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni inissitat pillugit suliat.

Forstanderi Torben Alne Meeqqat Illuaniittoq Nuummi oqalugi-arpoq illu katsorsaavittut ingerlasoq pillugu, meeqqat katsorsartariallit angerlarsimaffiat, kinguaasiutitigut atornerlunneqarsimasut allallu anertuumik innarlerneqarsimasut angerlarsimaffiat pillugu. Meeqqat illuani perorsaaneq suliallu pillugit nassiuarneqarput peqataasut tamar-mik paasisinnaasaanik soorlu Meeqqat illuani sulineq angerlarsimaffeqarnerlu qanoq ittuunersut pillugit. Oqalugiarnermi pingaarnertut eqqartorneqarput suliat suuneri aammalu meeqqat angerlarsimaffiani najugaqartut atugaat, taakkunani ilaallutik katsorsartinnerit, najugaqartut ineriartornerat aammalu imminut paasinnitaatsimut iluaqutigin-eqartartut suuneri. Torben Alne-p iserfigaa Kalaallit Nunaanni peror-saasunik ilinniarsimasunik amigaateqarneq, taamalu inuit sulisut akornanni piukkunnarsaanerit annertuumik atuiffiusartut pillugit aamma eqqartuilluni.

Lona Lynge, ilinniagartuutut atorfilik Kalallit Nunaanni innunnik isumaginninnikkut ilisimatusarneq pillugu oqalugi-arpoq aammalu meeqqat inuusuttullu pillugit oqalugiarluni, soorlu MIPI sunaanersoq, MIPI-milu ulluinnarni susoqartarnersoq pillugu eqqartuilluni. Lona Lynge-p oqalugiarnermi iserfigisai qulequttat sisamat ukuusut: 1) Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasat killeqarneri, 2) meeqqat inuusuttullu pillugit suliniuteqarnermi tamanut iluaqutaasut aamma meeqqanik inuusuttunillu suliallit, 3) Ilisimatusarnermi uteqqiinerit, 4) meeqqat tungaanniit siumut pisussatut ilimagisaq. Nag-gataarutigalugu Lona-p iserfigaa MIPI-mi pilersaarutit soqutiginaatillit.

Ilisimatuutut misissuisartoq Else Christensen-p oqalugiaatigaa Ilaqutariinnermut Pisortaqarfiup ilaqtariit ineriartortut pillugit misissuinerup aallaavia. Misissuinerup tunngavia, aallarnisarnera aammalu ingerlanera ulloq manna tikillugu ingerlasimasoq eqqartorneqarpoq, qanorlu oqarasuaatikkut misissuilluni apersuisimaneq iluatsilluartutut misigineqarsimanersoq. Angajoqqaat meerartallit kajumissuseqarput soqutiginnillutillu angajoqqaajusutut meeqqat pillugit apersorneqarnis-



saminnut. Misissuinerup inerneru ukioq 2009-mi saqqummersinneqarumaarput, nalunaarusiamik allaaserinnittoqassaaq inerniliinertalinnik, qularnanngitsumillu meeqqanik ilaqutariinnillu sullissinermi suleriaqqinnissanik innersuussutinik ilaqarumaarluni.

Saqqummiussisoqareemat akunnerup ataatsip affaatalu ingerlanerani oqallittoqarpoq apersuisoqarlunilu. Sammineqartut pingaarnersaaraat: suliniutigineqarsinnaasut, namminerlu aningaasanik tapiissuteqartartut siunissami ineriartormut siunniutigisinnaasai. Oqallinnerit aallarnerneqarput Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera naatsumik oqaatigalugu tamatumalu inuttut ajornartorsiuteqarnermi peqqutaasinnaasorisat. Soorlu taaneqartut ilagaat qallunaanngorsaaneq 50-ikkunni 60-ikkunnilu ingerlanneqartoq, kalaallit meerartaasa Qallunaat Nunaannut atuariatortitaasarsimanerat, tuberkuluusimik nappaalanerup kinguneranik meeqqat angajoqqaavisalu avissaarsimanerat, aammalu Kalaallit Nunaanni nutarsaaneq Namminersornerullutik Oqartusaat eqqunniarnerata nalaani pisimasoq, taassumalu kingunerani suoqarsimanersoq.

Peqataasut akornanni eqqartorneqartut:

- Ilisimatusarneq sumut killippa, suullu iliuusissaasutut suliniutigisassatullu tikkuarneqarsimappat?
- Ilisimatusarneq qanoq siammasitsigissava?
- Pisortaqarneq, Kalaallit Nunanni pisortaaneq sanilliullugu europamiusut pisortaanermut, tassani eqqartorneqarlutik nunat inoqqaavisa allat pisortaqarnikkut misilittagaat.
- Kalaallit Nunaanni meeqqat pisinnaatitaaffiinik atuutilersitsineq.
- Kalaallit Nunaanni meeqqanut siunnersooqatigiit aammalu meeqqanut ombudsmandimit eqqarsaatit.
- Inuit højskolii pillugit eqqarsaatit.
- Misissuinerit ernerisa suut kingunerisarpaat? Innersuussutit, suliniuteqarnissamut siunnersuutit, pilersaarutit piviusunngortinneqarnera tassunga atatillugu aningaasanik tapiissuteqartartut aammalu misissuinerit inernerisa paaqqinnittarfinni, kommuuninilu atuutilerineri il.il. aammalu aningaasanik tapiissuteqartartunik PIGINNITTUUNEQ, suliaqarnerlu. OQALOQATIGIINNEQ, aningaasanik tapiissuteqartartut allaffeqarfittut atuussinnaanerat.
- Kikkunuku Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu suliniuteqarnermi peqataasartut?
- Assigiinngitsunik suliaqarsinnaanermut isumassarsiorsinnaaneq aamma nammineq aallartisaaniartunut tapiissuteqarnermut samminerussaaq.
- Kalaallit qallunaallu akornanni saammaasseqatiginneq



Isumasioqatigiinneq katillugu akunnernik pingasunik affaanillu sivisususeqarpoq, oqalugiarnertit oqallinnerillu ilanngullugit. Maluginiarneqarpoq Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu soqutigineqarluartut Qallunaat Nunaanni aningaasanik tapiissuteqartartut akornanni. Tassani peqqutaavoq ilisimasat killeqarnerat aammalu Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu eqqugaasut qanoq ikiorneqarsinnaaneranut apeqqutit.

Meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasanik eqqartueqatigiittarfik

Pingasunngorneq ulloq 7. november 2007 meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasanik eqqartueqatigiittarfik ingerlanneqarpoq, ukioq manna kingulluigallartoq. Steen Wulff aggersarneqarsimavoq, taassumalu oqaluttuaraa nalunaarusiat pingajuat naggataallu taaguutilik: "Kalaallit Nunaanni meeqqat piitsuunerat", nalunaarusiaq taanna taaguuteqarpoq "FN-imi meeqqat pisinnaatitaaffii aammalu meeqqat inuunermik-ut naammaginartumik atugassatigut pisinnaatitaaffii".

Steen Wulff nalunaarusiap pingajuata imarisaa naliliineralu oqallisigisassatut aallarniutigaa. Taakku uani nutaarsiassatigut allakkami atuarneqarsinnaapput.

Aallarniisoqareermat oqallilluartoqarpoq. Oqaluuserisat ilagaat tassavoq malugineqarsinnaasoq pisortaniit suliniartoqartoq, 39%-mi pisariaqartitsineq tunngavigalugu ikiorsiissutinik pisartagaqarmata, ajornartorsiulli tassavoq ikiuineq tunniunneqartartoq naammaneq ajornat, sulimi meeraqarpoq naammattumik nerisaqarneq ajortunik, iluamik angerlarsimaffeqaanngitsut, iluamillu atisassanik aningaasas- saqaanngitsut.

Oqaluuserineqartut ilagaat, aningaasaqarniarnerup saniatigut ajornartorsiutit amerlasangaarmata, sullissisuulluni soriarsinnaanngitsutut misiginartartoq. Aaqqiissutaasinnaasoq tassavoq meeqqat inuusuttullu iluanni iliuusissanik pilersaarusiorneq, sulisitsisunillu qaammar- saaneq pikkorissaanerlu.

Aammattaaq oqaluuserineqarpoq, amigaatigineqartut sammivallaar- nagit, kisiannili aamma suut nukissat pigineqartut qanorlu pitsaaner- paamik atorluarsinnaanerlugit. Maannakkorpiaq nukiit atorneqarput tassangaannartumik ajornartorsiutaasut ikiorserniarlugit. Ajornartor- siutit tunngavii aamma isiginiarnerusariaqarpagut iliuuseqarfigalugillu. Politikeriinnaanngillat akisussaassusillit, uagut aamma akisussaaffe- qarpuq.



Meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasanik eqqartueqatigiinnissaq tullis-saa ukiumi nutaami piumaarpoq. MIPI qaaqqusummik nassiussuiu-maarpoq piffissaq qanillippat.

Tamassi juullimi ukiortaamilu pilluaritsi!